

Izhaja 10. in
25. dan vsa-
cega meseca.

POPOTNIK

Velja za celo
leto 3 gold. za
pol leta 1 gold.
50 kr.

List za šolo in dom.

I. leto.

V Celji, 10. maja 1880.

9. list.

O napravi odgojevalnih zavodov.

Razpravljaj sem zadnjič potrebo naprave učiteljišča v Celji. Danes pa hočem spregovoriti nekoliko o potrebi takih zavodov, v katerih bi otroci, ki nimajo prilike, se drugod izobraziti, kojih navzočnost pa je v šoli za druge učence iz različnih vzrokov nevarna, vživali poduk ter dobivali primerno odgojo. Nekaj časa sem že imam priliko, opazovati, da se število izključenanj npravno propadlih otrok iz šole množi in od marsikterega učitelja sem čul pritožbo, da bi bilo v tej ali oni šoli že več za izključenje prezrelih otrok.

V štev. 8. „Popotnika“ so v sestavku „o odgoji otrok“ tako britko resnične besede in zapreke dobre odgoje otrok tako naravno naslikane, da mi skoraj ni potreba o tem predmetu natanjčnejše govoriti.

Primoran sem le malo besedi pridjati za vtemeljitev nazora, da je ustanovitev zavodov za varstvo spridenih otrok živa potreba.

Otrok se pod varstvom svojih staršev ali namestnikov, če je to varstvo površno in pomanjkljivo, privadi zlobnega vedenja, nemoraličnih izrazov in se prerad navadi pogubljivega značaja, ki se tako globoko vkorenini, da ga je težko izrupati. Tak otrok je svojim tovarišem v šoli, ki niso še popolnoma zgubili plemenitejših čutov, strupena nevarnost. Vedenje in navade njegove okužijo mladino, kakor nalezljiva bolezen in žalibog da se otroka, sprejemljivega slabo mišljenje le prerada poprime ta kuga.

Svaritev otrok pred takim součencem ostane glas vpijočega v puščavi, kajti otroci ga pazno poslušajo iz gole mladostne radovednosti in naravnega nagiba do vsega, kar jim je novo, ter se mu približujejo, če drugače ni mogoče, takrat, kadar jih nihče ne vidi in kadar učitelja blizo ni.

Učitelj, spolnjevaje svoj blag namen in hoté napeljati spridenca na boljšo pot, ga kaznuje, poskuša vse, kar mu je dovoljeno po postavi, izbira in si izmišljuje sposobna sredstva, svari otroka, svari stariše, opazuje pota, po katerih malopridnež koraci, — kratko, učitelj se trudi v šoli in razven šole — pa žalostnega srca sprevidi, kako borne vspehe ima njegov trud, kako nevarno preti razširjanje nenravnosti med učenci.

Bati se mora, da njemu izročena šola zapade hudi obsodbi, ker postava zahteva, da navaja učitelj mladino k npravnemu obnašanju, poštenju, vljudnosti in blagemu čutju.

Osvedočen, da ves trud ne hasne, je primoran vsaj to rešiti, kar se moralicnega pogina še rešiti dá, namreč dobre nravi drugih součencev.

Tedaj stavi — čeravno tužnega srca — predlog, da se malopridnež izključi iz šole. To se tudi zgodi na podlagi določeb učnega reda.

Učitelj dobro ve, kakova odgovornost ga zadeva ob takih predlogih, toraj se da misliti, da jih nikdar ne stavi brez temeljitega premisleka in brez tehtnih uzrokov.

Po izključbi iz šole pak se prične za malopridneža druga doba njegovega življenja, žalostna doba za nravno popačenega dečka, žalostna za starše, ki še vedno nočejo strogo čuvati nad svojim otrokom, temuč so še radosti polni, da so ga izpodili iz šole.

Zdaj ima priliko, nadaljevati razuzdanosti brez vse kazni, kajti prestal je v šoli najojstrejšo kazen — izključbo!

S tem je temelj slabim lastnostim le vtrjen, nasledek vsega pa je, da se porednež, kadar odrase, izključi tudi iz človeške družbe, da postane v mnogih slučajih zločinec.

Poglaviten vzrok temu je, da ni kraja in zavetja, kjer bi ga, če količkaj mogoče, odvaditi zamogli zlobnega značaja, kjer bi se mu prilika ponudila, se poboljšati in se potem prištevati zopet dobrim ljudem.

Postava veleva, da se ima skrbeti za podučevanje izključencev v vsih predmetih ljudske šole.

Kako je pa to mogoče, če starši, veseli izključbe, mislijo, da je to darilo, ne pa kazen nespodobnosti in popačenosti.

Če deček nima staršev, je vse to še hujše. Če pa ima starše, so večinoma revni, da jim ni mogoče oskrbeti učitelja, če bi ravno hoteli. Otrok ostane tedaj brez vsega poduka. Ker dobiva le pičlo hrano zaradi revščine, loti se ga pohot po boljšem, razni upljivi ga store neobčutljivega za lastno vest, in s časom postane — tat. Z nepokornostjo prične, zločinstvom neha!

Prevdarimo, koliko je takih otrok, ki se že v nježni mladosti po slabi tovaršiji, na pašah i. t. d. pokvariijo, presodimo nasledke zanemarjanja takih otrok za človeško družbo in sklepati moramo, da je naprava takih zavodov, v ktere bi se iz šole izključeni ali pozneje sprideni mladenči in tudi deklice dajale v poduk in odgojo, jako koristna.

Kolikor bi jih prišlo v take varstvene zavode, toliko nižje bi bilo število zločincev po ječah; mlada a popačena srca niso še čisto nevpogljiva in se dadó še v zadnjem trenutku vkreniti na boljšo stran.

Eden tak zavod je bil otvorjen preteklega leta v Gradcu.

Spodnje Štajarsko, ki broji 7 političnih, 22 sodnijskih okrajev, 2 večji mesti, okolo 230 ljudskih šol in blizo 58000 otrok za šolo zrelih, bi gotovo potrebovalo eden tak zavod, naj bi se že postavil v Celji, v Maribor ali pa v sredino Spodnje Štajarske, to je v obližje Slovenske Bistrice.

Samó ob sebi se razume, da bi se naprava takega zavoda ne zamogla na en hip izvršiti. Polagoma, pa po časnem nabiranji doneskov od večjih okrajev, od dobrosrčnih osov, od društev, od javnih denarstvenih zavodov, po

prirejenji dobrodelnih besed in predstav bi se dali nabrati potrebni novci v korist ljudstva in v rešitev ter blagor otrok, stoječih na robu pogina.

Vis. c. kr. deželni šolski svet je, kolikor mi je znano, potrebo takega zavoda priznal; trebalo bi le enotnega, čvrstega delovanja in truda, kojega se naše prebivalstvo še nikdar ogibalo ni.

Naj bi v tem važnem slučaju moje besede ne bile zaman, da bo učitelj z mirnejšo vestjo čistil in sušil mladost strupene ljulike in nevarnega zaroda.

Ivan Gabršek.

Nekaj o domači odgoji otrok.

Konec.

Mislil bi človek, da ni mogoče, da igra za denar mladež tako hudo razdraži, prevari, spridi ter na pota pogube spravi, a vender je to žalibog resnica. Igrí vdana mladež ne bo marala za to, kar je dobrega, niti za to, kar je lepega. Koliko mladenčev, zamotanih v to hudo strast, je že zabredlo v strašen brezen naj hujših rev in nadlog; koliko je pa tudi odrasčenih, ki pridejo — to vidimo vsaki dan — po igri ob premoženje, čast, zdravje, — ob mir vesti in serca! Nada, da jim je hitri dobiček brez truda odmenjen, pa tudi togota, ki jih goni zgubljeno po novih poskusih nazaj dobiti, omamita igralca do čistega ter sčasom ob vse blage misli spravita. Mirno in nedolžno veselje ne bo več ogrelo serca, v kojem strasti divjajo; kar mu je poprej vzvišeno, sveto in lepo bilo, mu zdaj merzi in ne najde več prostora v njem. Po igri razburjeni človek igra, naj tudi pri tem naj imenitnejša opravila zanemarja; in če bi tudi celi svet ob nedeljah in praznikih pred predstolem božjim službo božjo opravljati videl, — on igra naprej. Vsakdanje skušnje nas uče, da je igraželjnost vir hudih nadlog, da je pokončavka zadovoljnosti, premoženja, časti in dobrega imena. — Tedaj še enkrat: Strogo čuvajte stariši nad mladežjo, da se ne privadi te pregrehe! Z malim se začne, z velikim pa neha. —

Čudna a žalostna prikazen je dalje tudi ta, da nedolžne zabave današnja mladež le malo ali celo nič ne zanimivajo, in da reči, ki bi otročje serce posebno navduševati imele, deci skorej nobenega veselja ne pripravljajo. Rekel bi skoraj, da ni več o t r o k na svetu. Kolikrat slišim kakšnega starčeka ali pa starulo glavo otresaje vzdihniti: „Kam je svet zašel! Kot otroci smo drugače živeli, se drugače vedli nego sedanja mladež; pač ne poznamo sedanjega sveta.“ Pa bi kdo rekel, da se tako mnenje starih ljudi lahko razumi samo ob sebi; kajti d u h č a s a stvaril je nove šege in običaje, koji se staremu človeku nikdar priljubile ne bodo, kojih se nikdar privadil ne bo. To je že res, a gotovo je tudi, da starcu nove šege in običaji ne merzé že ravno tako hudo, nego le popačenje lepega obnašanja, to je propad нравnih (moraličnih) strani života. Gotovo je, da duh časa odpira nove neprecenljive duševne in materialne zaklade, a gotovo je tudi, da mimo dobrega tudi dovolj hudega narašča. Tako nastaja dan za dnevom tudi novo zlo, ki je tem nevarnejše, manj ko se spoznava, bolj ko se prezira. In ravno to je žalostno znamenje

časa, da ljudje mimo družih ravno nove, včasih še očitne napake ali malomarno prezirajo, — ali pa prizanašajo. Res je, res, da svet nekako lahkomi-selno živi. — Toda obernimo se zopet k mladeži in opazujmo, ako tudi ne vsega, vendar-le posebno tehtne novejšje pregreške, kojim se ona le prerada udá, ali pa v koje po krivnji družih lahko zabrede. Rekel sem, da je današnji mladeži le malo mar za nedolžne zabave. Zdi se mi, kakor da bi le-te za sedanjo mladež že nekako omledne bile, — da, tu pa tam slišiš otroka z zaničevanjem o njih govoriti. Otrok išče in posnema kolikor mogoče zabave, ki se pristojé le odrasčenim, da prav ljube so mu celo posebno take zabave in navade, kojih bi se tudi odrasčeni varovati morali. Da navedem tu zopet le mali obrazek. Komu ni znano, da stariši radi večkrat „tudi otrokom kak krajcar zaslužiti dajo“. Najdeš tu pa tam komaj izšolane dečke, a tudi celo še učence „na cesti“, koji mesto očeta vožnjo oskerbljujejo; najdeš dečka zraven očeta, ki sosedu v najem orje, — takšna opravila prinesó „nadar za vino“ in dečku žepe s penezi napolnijo. No, to bi ne bilo kaj hudega, ako deček denar le prav pridno shranjuje; vadi se zgodaj dela, a tudi varčnosti. Skerbní stariši strogo na to gledajo, da otrok zaslužka ne zapravi, marveč da ga v korist oberne. Nespametni in neskerbní stariši pa pravijo: Denar si sam služil, oberni ga kakor ti je ljubo. — A glejmo dalje. Najdeš pri vodi dečke, ki ribe in rake lové ne brigaje se za to, kdo ima pravico do tega dela; najdeš zopet v hosti mladež, ki brez dovoljenja tice in divjad lovi i. t. d. Tudi tu se služi denar, pošteno ali nepošteno, to mladež ne briga, — glavna stvar je denar. Zdaj pa opazuj otroka, kojega stariši skerbno ne vodijo, kako z denarjem ravna, in našel boš z a p r a v l j i v c a, ki kaj možato postopa ter se vede še nekako ponosno nad svojimi boljšimi, pridnimi tovariši. Med družimi nepristojnimi zabavami začne, to se ve samo ob sebi, tobak pušiti. To pa je, kakor nam učenjaki pričajo, za mlado truplo zelo neugodno in škodljivo, a prerano pušenje tobaka pa tudi нравni razvoj dece zelo opovira. Morda ni res, da se v nezrelem dečku, ki tobak pušiti začne, vname vsakoverstno prej neznanó poželjenje in nekaka napihnjenost, in da po prvi fajfici marsiktera čednost zgine, ki ga je poprej kinčala. Otroška ponižnost, krotkost in zmernost dá tukaj mladeži slovo, in širokoustje in baharija jo oslepí ter ji pot gladí v — k e r č m o. Tu se navadi mladež kaj hitro pijančevanja, ki mlado dušo in telo strahovito naglo mori. Le glej, kako vsmiljenja vredna reva vsled močne in preobilne pijače v kup leze, kako ji upadate rudeči očesi in medlo lice; le glej, kako mlado drevce vene, — kako ti nado na krèpek zarod podira. Zasleduj pa tudi vedenje takšnih nesrečnežev; serce ti bo kervavelo viditi, kako prešerno mandrajo po нравnih načelih, kako se ti posme-hujejo, ako jim lepe nauke dajati hočeš, da, še hudovati se začnó nad tebo, ako ne jenjaš, jih z „nepotrebnim“ naukom nadlegovati. Saj ni več otrok na svetu! — Imel sem v šoli fantalina še koj lepega obnašanja, tudi učil se je pridno. Kar na enkrat mi postane termoglav, in le težko sem ga k delu pripravljaj. Ugibljem in ugibljem, kaj je neki krivo, da se je dečko tako brzo na hudo sprevergel, pa zastonj. Nekega dne mi prileze jako meglenea lica

čez prag, a poleg njega še drug učenec, ki se mu je ravno tako na licu poznalo, da ni trezen. Poprašam ju, kje sta bila. „Pila sva!“ zarenčita derzno obadva. Posvarim ju misleč, da bodo lepe besede lepo mesto našle. A motil sem se. Predenj se zavem, skoči prvi izmed obeh pred mé ter se strašno zaroti in s pestjo ob klop trešči rekoč: Za „moj“ denar pa vendar-le smem piti! Odpravim oba ter pokličem drugi dan njune stariše. Prideta oče pervega, in mati družega dečka. Očitam starišem početje njunih otrok, — in kaj mislite, kakšne odgovore sem slišal? Oče pravi: „Gospod, veste, fant denar že sam služi, ne morem mu torej pijače braniti, „vino pa kaj obrajta“. Mati pa pravi nekako ponosno: Moj mož je mesar, dečko pa zanj že teleta kupuje; no, če si tu pa tam kakšen krajcar „pridobi“, in si potem kakšen „masec“ kupi, to pač ni kaj hudega, kdo more kaj zato! — Pristavim še le, da je bil prvi deček 12, drugi pa 13 let star in da nista bila obadva v isti županiji doma. Čujte, in takšnih starišev je še veliko, veliko, ki kopljejo jamo svoji, vsmiljenja vredni deci. —

Omenil sem že, da so nedolžne zabave mladeži le v prid; vsaka ura odpočitka, v koji se čistega serca razveseljuje, ji je dobiček. Zmerno veselje pospešuje zdravje, in marsiktero blago delo se po njem napoti. Preteče čas zabave, potem gre otrok novo okrepcan na delo; tiha, mirna radost ga spremlja pri njegovih opravilih. Ako pa pri otroških zabavah dostojnost, red in čedno ravnanje zgine, ako mladež veselje lahkomišelnó vživati začne, — potem je vse drugače. Zmernost se spači, in tiho, veselo življenje se spremeni v divje razsajanje in razuzdanost. Takšnih nevarnih prilik ponuja mladeži sedanji svet žalibog le preobilno. Navedem tu le eno samo. Komu ni znano, da stariši svoje otroke kaj radi seboj jemljejo k temu ali unemu shodu, v kerčme ali na druge kraje, kjer se javne, hrumeče veselice obhajajo. Tu večjidel nihče nad otroki ne čuva, da, nespametni stariši dopuščajo tu deci še marsikaj, kar ima pozneje za mladež hude nasledke. Otroci slišijo in vidijo tu marsikaj, kar vzbudi v njih gerdo poželjivost. Divjega veselja pijani pozabijo vse lepe nauke in opomine, ki so jih v šoli slišali. Sladek strup, ki se jim pri takšnih nasladnih zabavah v serce vliwa, jih tako omami, da vedno zópet po njem hrepené, da ga naprej in naprej vživajo, dokler jih nenadoma npravno ne vmori. In če se tudi od začetka njihovemu neomadeževanemu sercu studí vse, kar je gerdega in nesramnega, vendar-le rasteta moč sladnosti in nagon do hudega. Glas vesti bolj in bolj umirati začne, terdni sklepi pešajo, a silno pritiska poželjenje do prepovedanega sadú. Kmaló se tega, kar je od začetka le na videz pregrešno bilo, navadi, iz nagiba priraste strast, in kmalo tiči zapeljana reva v strašnih okovih pregrehe. Koliko je otrok, ki so pri takšnih prilikah, kjer niso kaj lepega slišali niti vidili, naj dražji biser svojega življenja, naj boljši ščit nedolžnosti in čednosti, — sramožljivost zgubili in pozneje na pota pogube zašli!

Sedanji svet sploh zelo strastno hrepeni po hrumečih veselica in zabavah, — in to v škodo svojih potomcev. Jabelko ne pade daleč od jablana: sin posnema očeta, hči pa mater. Ob nedeljah in praznikih komaj pričakujejo,

da se služba božja nehá, — in hajd v kerčmo ali pa na ples. In če služba božja „predolgo terpi“, pa pridige treba ni ali pa celo cele službe božje ne, in če jo tudi otrok, ki stariše spremljeva, zamudi. Le glejte, kako so kerčme pa že tudi pred službo božjo napolnjene, in pogledjte si goste: poleg očeta sinčeta, poleg matere hčerko; — in to ti naj pozneje v cerkvi v duhu moli? — Ali se je po takem čuditi, ako se deca, ki jo v cerkev pošlješ, mesto da bi k službi božji šla po kotih potika in hudobije uganja? — A tudi družbinske mirne in nedolžne zabave, tudi domača pobožnost so se v novejših časih nekako pozgubile. Bili so prelepi časi, ko so se še vaščani ob nedeljah in praznikih popoldne pod domačo lipo zbirali; odraščeni so se o resnih rečeh posvetovali, deca pa je pred očmi starišev nedolžno igrala. Kako lepo je vendar bilo, ko je še družbina v večerkih skupno knjige prebirala, skupno delala in pa skupno molila. Zdaj je drugače. — Stariši ljubijo le hrumeče življenje, otroci pa jih posnemajo, in kmalo se jim igra, ples in druge nespametne zabave bolj dopadajo, nego služba božja, nedolžne zabave in domača vzbujajo pobožnih misli. Žalibog, da moram izreči, da so temu nekaj tudi višji stanovi krivi. Prosto ljudstvo njihove izgleda posnema, ako le more. Človeku je že prirojeno, da zmiraj po višem hrepeni, hoče pač kaj znamenitega postati: ljudstvo se hoče gosposko nositi in obnašati. Ni se tedaj čuditi, da se hrumeče življenje in ž njim gizdavost in zapravljivost tudi med prostim ljudstvom vgnjezdí, ako se te napake pri višjih stanovih gojé.

Ni veliko, kar sem spregovoril o domači odgoji otrok, deržal se pri tej priliki nisem natančnega reda, ki ga stvar, ako se obširno obravnava, zahteva; ni pa tudi bil moj namen, stvar na tanko preiskovati ter obširno o njej govoriti, isnel sem obraze domače odgoje, ki pazljivega odgojitelja mladeži posebno v oči zbadajo, obraze, ki kažejo vir posebno današnjih hudih bolečin družbenega življenja. Hotel sem po nekterih slučajih, ki sem jih opazoval in je še opazujem, pokazati, kako mali uzroki ravno pri odgoji otrok večkrat velike pogubljive nasledke imajo, in da je treba zategadelj tudi čuvati nad naj manjšo stvarjo, ki deci žuga. Kdor ne opazuje vir hudobije, trutil se bo prepozno in dostikrat tudi brez uspeha proti spačenosti. J. Bobisut.

Šola odgojilišče.

Velika radost vsako človeško serce navdaja, kedar pride po hudi dolgo trajni zimi zopet topla in vesela pomlad. — Spomladansko solnce sè svojo obilnejšo gorkoto in svetlobo razgreva in razsvetljuje zmrzlo zemljo. Led in sneg se po malem talita in odlazita — vsakdo jima želi srečno pot. — Sopari vodeni se iz zemlje obilnejše vzdigujejo in meseca sušca se sploh zemlja osuši, da jo zamore poljedelec po malem obdelovati. Zmirom globočeje silijo žarki solnčne toplote in svetlobe v zemljo, ter v naročju njenem budijo in oživljajo tisočera semena, ki so ondi čez zimo terdno spala. — Vse se začne zaporedoma buditi, cimiti in rasti. Povsod klije zelenje. Verti, travniki in

gojzdi vzelenevajo in vabijo k sebi mile ptice, jim ponujajo krasno stanovanje v prebivališče. — Zelenim bilkam pridružujejo se mile cvetke. — Vsa zemlja kakor zali božji vert pred nami leži, — in človek čude se, gleda lepo krasno stvarnico. Serce človeško veselja kipi, ako še zraven pomisli, da vse to je vstvaril neskončno modri in vsemogočni gospodar in vladar vesolnosti človeku v prid in porabo.

In glej! Ali ni spomlad lepa pripodoba mladostnega otroškega življenja? — Ali vzbujenje spomladanske narave nij tudi podobno razvitju otroškega duha in trupla? Ali ni šola kot odgojilišče mladine, podobna lepemu božjemu vertu, v kojem rastejo lepo cvetlice — nedolžni otroci, koje more učitelj enak umnemu vertnarju skrbno odgojevati? In ali ne pride po skerbni učiteljevi odgoji v serce in dušo učencevo, kakor od zgoraj dol žarek luči resnice in gorkota ljubezni? — Resnično je, da ni blažega opravila za posamnega človeka in za celo človeško društvo, kakor po pravi in krščanski odgoji, iz človeka še le pravega človeka izrediti.

Narava, postava, sveta vera, država, šola, cerkev in družina so ona sredstva, s kterimi se omenjeni blagi namen doseže, da se z njim človek na svetu odgojuje in osrečuje. — Ako se tedaj človeško življenje iz tega stališča opazuje, terditi se sme, da mora vsaka, tedaj tudi ljudska šola najpopred — odgojilišče — a potem še le učilišče biti, kakor je nauk tudi le samo sredstvo, a odgoja le pravi namen šole. Tedaj šola je odgojilišče! — in mora odgojilišče ostati. —

To je izrek, ki se naslanja na razmerje šole in družine, na otročjo naravo, na okolščine javnega življenja in razmere naroda. — V naj bližji dotiki z družino je šola. — Šola je tako rekoč pomagalka, sodelalka, celo namestnica družine pri odgoji mladine in zato morate pri tem težavnem delu biti vedno enakih dejanj, ter po enakem potu odgojevalnih pravil hoditi. — Le žalibog! da ste si večinoma vedno le zarad nevednosti roditeljev nasprotni, ako ravno imate enako nalogo pri odgoji mladine izverševati. Vendar šola sprejme otroka v oni dobi starosti, v koji se še dado včasih odgojevalni pregreški roditeljev nekoliko popraviti, če ravno — teško. — Mnogo je sicer družin, ki puste svoje otroke doma, edino le doma poučevati in odgojevati. — Ali vsaka taka edino le domača odgoja in le domači poduk ni to, — kar je javni šolski uk in šolska odgoja, — čeravno sta še tako skerbno in dobro vpeljana in osnovana. — To nam pričajo vsi oni ljudje iz lastne svoje skušnje, kteri niso nikdar v javno šolo hodili. — Kajti v domači družini ni tako obširnega in mnogoličnega življenja, v kojem more vsak človek enkrat živeti in se za svoj obstanek bojevati, na kterega pa šola že mladino pripravlja. — Država in cerkev sicer tudi po svoje na poduk in odgojo ljudstva vplivata in sodelujeta, vendar ostane le edino šoli ona lepa, pa težavna naloga — to je, izreja in odgoja ljudstva, naroda. — Država in cerkev sprejmete človeka pod svojo oblast in skerb v taki starosti, v koji se prav za prav o odgoji več govoriti ne more.

Mnogokrat se šoli ugovarja, da ona sicer človeka učenega in izvedenega stori, nikakor pa ne lepovednega in blagega! Kaj je učen človek vreden, ako mu blaženosti serca in lepega poštenega vedenja manjka?

S čim drugim zamoremo tem izrekom nasprotovati in kako tem oporekam nasprotovati in kako tem oporekom ugovarjati in ustavljati se, kakor s tem, da za pravo šolsko odgojo večjo skerb imamo, jo bolj pospešujemo, povzdignemo ter jo dejansko izpeljujemo. Duh prave odgoje mora v šolskem življenju véti in kraljevati. — K temu nas nagiba narava mladine in nje različne duševne zmožnosti in sposobnosti. Le malo jih je, ki dosežejo cilj visoke učenosti, — a vsi, tudi oni slabejega uma in duha se zamorejo za to, kar je dobrega in lepega, ogreti in se tega privaditi. Da, še celo napačna domača družbinska odgoja in duh sedanjega časa nam to ukazuje. —

Dalje sledi.

Jos. Vidič.

Učne slike iz zgodovine.

(Spisuje Tone Brezovnik.)

Ako č. čitateljem „Popotnikovim“ podajam „učne slike iz zgodovine na ljudski šoli“, ne mislim dajati tvarino tako, kakor jo učitelj naj za se zna, nego tako, kakor mislim, naj bi jo prilično v šoli z otroki preučeval. Pri izbiranju teh slik se nisem oziral niti na kakove učne načerte niti na kake konferenčne sklepe, temveč sem obravnaval slike, koje se meni dovolj važne zdé, da se na vsaki slovenski šoli preučé. Namenjene pa bodo te slike za srednjo, oziroma višjo šolsko skupino.

Pri izdelovanju teh slik sem se posluževal, kakor razumevno, mnogih pomočnih knjig. Marsikaj, kar prinašam, se morda tudi ne bode po vsem vjemalo z najnovejšimi preiskavami, a pri tem naj premislimo, da se morebiti v kratkem času zopet marsikaj tega, kar sedaj kot nedotakljiv sklep velja, od drugih preiskovalcev zaverže, in ljudska šola ni za poskuse. Posluževal sem se najbolj knjig v zadnjem desetletju tiskanih.

Te slike, v kojih hočem obravnavati zgodovino od najstarejših do najnovejših časov, bi znabiti za razdeljene enorazredne šole same zadostovale, a na več razrednih šolah se v višji skupini te slike nekaj razširijo, nekaj pa se novih vmes vplete. Ako se n. pr. otroci v prvi skupini toliko o Rimljanih naučé, ko bodem tukaj navel, vedó o njih za navadnega človeka povsem dovolj. V višji skupini dodajo se tej sliki lahko še druge n. pr. početek Rima in Rimljanov, Julij Cesar i. t. d. Slično se bo dalo tudi v drugih slikah storiti. Slik iz gerške zgodovine nimam v tej zbirki in to zato, ker ta narod za našo ožjo domovino ni prišel v nobeno dotiko. (V kranjskih šolah jih bodo morda morali omeniti. Glej Jazon-Emona (Ljubljana).

Pridal bom vsaki sliki tudi način njene obravnave, ker ravno v obravnavi moramo iz bolj ali manj suhe slike znati izcerpiti vse njene dobre in slabe strani ter učencem povsod uzroke in učinke dogodjajev in znotranjega

človeka pokazati, skratka: po dobri obravnavi postane še le slika to, kar mora v istini biti, namreč z e r c a l o č l o v e š k e g a ž i v l j e n j a.

V sliki ali pri njeni obravnavi bo morda kdo česa pogrešal ali morda kaj našel, kar se njemu nepotrebno, tedaj preveč zdi, tedaj si naj to blagovoljno sam popravi in pomisli, da „več oči več vidi“.

Celo zgodovino sem naslonil, kar bodo č. čitatelji takoj zapazili, na svoj domači vojniški kraj, ker sem prepričan, da po tem potu najlozje in najboljše zbudimo v otrocih zanimanje za ta predmet in ker ga bodo tem pôtem tudi najbolj razumeli. Sčasoma postajajo slike vedno bolj samostojne, ne mejé se več na domači kraj, nego postajajo vedno bolj občne, št a j a r s k e, a v s t r i j s k e, med tem ko imajo pred nekakov krajeven značaj. Č. g. kolegom ne bo težko, si vse te slike za svoj kraj prikrojiti.

Nadejam se, da nam bo drugo zbirko spisal kak drugi sposobnejši slovenski učitelj. Jaz sem vzel delo le zato v roke, da svoje g. kolege spodbudim se dela lotiti.

U v o d.

Koliko prebivalcev ima Vojnik? 3643. Ti prebivalci se razdelé na otroke in odrasle, moške in ženske, bogate in vboge, Slovence in Nemce i. t. d.

Kaj mislite, li je kateri od sedanjih vojniških prebivalcev že pred več kot sto leti živel? Ne. Pred kolikimi leti si bil ti, ti, ti rojen? Pred kolikimi leti so bili odrasli ljudje rojeni? Pred 30, 40, 50, 60 leti. Kako stari so pač prav stari ljudje? Najstarejši ljudje v vojniški župniji so: J. G . . . k ki je 84 l. star, A. K. . . š 83 l., Fr. V . . . t 82 l. i. t. d. Iz tega razvidimo, da pred sto leti ni bilo nobenega od sedaj živečih Vojničanov na svetu. Pa ljudje so vendar že bili tu, že pred več stoletji, kajti slišali smo (v domovinoslovji), da je že l. 1165 stal na hribu Dev. Marije grad koneških vitezov, da je ta naša šola že okoli 300 let stara i. t. d. Tedaj tudi pred davnimi časi so bili tu v Vojniku ljudje.

Pa bil je enok čas, ko ni bilo tukaj ljudi, tedaj tudi še ni bilo terga; ni bilo še vinogradov, ne cest, ne še obdelanih njiv; na holmu tam še ni stala cerkvena, tudi še ni bilo gradú. — Kaj pa je vendar že bilo tukaj? Po raznih vprašanih najde se, da je pred najstarejšimi časi sledeče že tukaj bilo: Bila je že tedaj zemlja, zrak, solnce je že sijalo, mesec je že svetel in zvezde so se lesketale. Hribi in gore bili so tam, kjer zdaj stojé, sv. Tomaž vzhodno od Dev. Marije, Prekorje, Gozdnik južno od prejšnjih. Na hribih in gorah bilo je že tedaj kamenje. Kjer zdaj terg, Arclin, Ternovlje in Ljubečna ležijo, bila je že tedaj dolina. Hudinja prišla je že tedaj od severa ter je tekla proti jugu po dolini naprej, Tesnica in Dobernica izlivali ste se že tedaj v Hudinjo. Po hribih in gorah pa tudi po dolinah stali so že gozdi in v gozdih prebivali so zajci in lisice, volki in medvedi, jeleni in strašni divji biki, kosi in škerjančki, orli in sove; trava je že rasla in trobentice in zvončki, divji klinčki in vijolice so cvetele.

Vse to in mnogo družega bilo je že tedaj tukaj. Le ljudi ni še bilo. Kako in kakšni ljudje pa so potem sem v naše kraje prišli, tega se hočemo zdaj učiti.

I. Iberi.

Vojnik in ž njim cela štajarska dežela je imel v teku časa prebivalce raznih narodov. Najpred je stanoval tu neki narod, ki se je imenoval Iberi. Prišli so Iberi iz vzhoda. Bili so velike postave. Govorili so jezik, ki ga zdaj nihče več na svetu ne govori. Iberi so stanovali večidel po jamah in v zemeljskih luknjah. Hiš si še niso stavili. Oblečeni so bili v kože divjih živali in te kože so z navadnim ličjem ali z živalskimi čevami sešili. Živili so se skoro edino le od mesa divjih živali, kajti njihovo in najvažnejše delo je bil lov. S poljedelstvom ali z rokodelstvom se skoro čisto nič niso pečali. Pa tudi niso poznali železa, iz kojega bi si bili razno orodje napravili. Orodje, kar so ga imeli n. pr. sekire, dolbilo (sveder, dleto), nože, kladva, sulice in bodala, bilo je vse le iz terdega kamena, navadno iz kresavnika, nareto. S tem orodjem so hodili na lov na divje bike, lose, jelene, divje merjasce, medvede, volke i. t. d., koje so od daleč prav dobro zadevali. S tem orodjem so podirali tu-ti drevje, delali si njive in novo orodje. Drevje so s takim orodjem tako le podirali: S kamenito sekiro so drevesu ravno nad koreninami v okrogu škorjo olupili. Ta krog so s suhim vejevjem, suho praprotjo i. t. d. obvezali ter sežgali. Ogoreli les so potem s svojim orodjem odsekali in odstergali in to globino zopet s suhim vejevjem obveza liter vžgali. Tako so globino tako dolgo vedno več napravljali, da se je drevo preverglo. Da so res tako kamenito orodje imeli, vemo, ker se še sedaj marsikje v zemlji najde. V Gradci je cela zbirka enakih reči. (Ivanej). — Iberi so stanovali kacic 2000 let pr. Kr. r. v naših krajih.

Obravnava.

1. Učitelj pripoveduje: Vojnik . . . . . nareto*. Slišali ste zadnjič kako je bilo pred silno davnimi časi v tej lepi savinjski dolini. Slišali ste, da še tedaj ni prebival noben človek v tej dolini in teh gozdih, nego le živali so kraljevale in svobodno živele. Danes pa smo že o prvih človeških prebivalcih tega sedaj tako lepega kraja slišali. Kako so se toraj imenovali ti ljudje (narod)? — Od kod so prišli? — Kake postave so bili? — Kakšen jezik so govorili? — Kje so navadno prebivali? — Zakaj ne po hišah? — Kako so bili oblečeni? — S čim je bila obleka sešita? — Od česa so se navadno živili? — Ktero delo jim je bilo najljubše? — S čim se niso radi pečali? — Zakaj ne? — Kakšno (iz česa nareto) orodje so toraj le imeli? — Ktero orodje pa so imeli? — Povej, o čem smo se zdaj učili! Zdaj smo se učili o Iberih: a) od kot so, b) o njih postavi, c) o njih jeziku, d) o njih stanovanšču, e) o njih obleki, f) o njih živežu, g) o njih delu, h) o njih orodju. (To se kot o s n u t e k na šolsko tablo napiše.)

Povej mi, kar smo o vsakem teh delov slišali! Vse do sedaj preučeno pové kak boljši, potem srednji in na zadnje lahko več slabih učencev.

2. Učitelj pripoveduje dalje: S t e m . . . . . r e č i*. Kakšno orodje so toraj Iberi imeli? — V kaj so je najbolj uporabljali? — Ktere živali so posebno radi lovili? Zakaj jih uporabljali? Za jed in obleko.

Kaj so še s tistim kamenitim orodjem delali? — Drevje so podirali. Kako so to napravili? -- Kako pa vemo, da so Iberi tako orodje imeli? — O čem smo se zdaj učili? O *i*) porabi orodja, *j*) zbirki orodja. Povej vse, kar smo slišali o porabi, o zbirki orodja starih Iberov! Ti, ti, ti!

3. Učitelj pripoveduje zopet: „Iber i . . . . . k r a j i h.“ Kedaj so prebivali Iberi po naših krajih? — Pred koliko leti toraj? Pred okolo 4000 leti. — O čem smo zdaj govorili? O tem, *k*) kedaj so tukaj prebivali. Zdaj ponovi več učencev po osnutku na tabli celo sliko.

Ako jo učenci že dobro znajo, porabi se za s p i s j e. Mogoče pa je tudi n. pr. sledeče: Učitelj stavi ista vprašanja kakor poprej, a učenci zapišó odgovor. Tako se doseže nekako n a r e k o v a n j e (diktat).

Slovníška obravnava v ljudski šoli.

Spisuje V. J a r e.

Dalje.

47. Povejte nekaj samostavnikov v dvojini!

Če bi pa kdo rekel: Konji so napreženi; krave se pasejo; leta so dolga. — O koliko konjih se je tedaj govorilo? — o koliko kravah? — o koliko letih?

Kadar se o več ali mnogo rečeh ali osebah govori, takrat stoji dotični samostavnik v množnem številu ali v množini.

48. Povejte zdaj več samostavnikov v množini!

49. Od sledečih samostavnikov povejte od vsakega posebej, v katerem številu je!

Glava, prsti, vola, mize, mizi, kamen, podobi, mizarji, pastirja, kmetovalca, učenki, drevesa, leti, prepelica, oko, ječmen, smereka, sestri, prijatelj, soseda, kopača, plug, kopiti, korito, rastlina, hiši, strehe, poslopja, hrast, možje, otrok, plevice, perici, križ, slamnika, mlatiči, peči, srajce, cesti, mlaka, kolesi, roki, nogi, omare, lina, orač, stola, čelo, travnika, meji, buče, mladike, mesec, telo, merzlica, revež, prosjaka, mlinarici, vreča, korita, mera, tovor, zvonovi, cerkvi, godeci, mlakuži, vlačugar, brane, goske, voda.

Samostavniki imajo toraj trojno število: jedino število ali jednino; dvojno število ali dvojino; množno število ali množino.

Primerjajte kako se samostavniki končujejo v dvojini in množini!

Moški samostavniki se končujejo v dvojini na a in v množini na i; le nekaj samostavnikov moškega spola, ki se v jednini končujejo na b, d, t, in f, in še nekateri drugi enozložni imajo v množini raji je kakor i.

50. Povejte sledeče samostavnike v dvojini in potem v množini!

Jelen, oblak, travnik, vol, ključ, most, hrib, petelin, puran, jazbec, ovčar, voz, mejnik, kamen, mož, ded, brat, kmet, škof, grof, pisiker, robec, uhan, snop, osat, rumenjaka, hlev, močerad, trebuh, gad.

Kterega spola so samostavniki v prejšnji nalogi? Kako se samostavniki moškega spola končujejo a) v ednini, b) v dvojini, c) v množini?

Ženski samostavniki se končujejo v dvojini na i (n. pr. dve ribi, pa ne kakor nekteri govoré: dve ribe; to je napčno); v množini se končujejo na e, tisti ženski samostavniki pa, ki se v ednini končujejo na soglasnik, imajo pa v množini končnico i, kakor v dvojini.

Dalje sledi.

Učiteljem in staršem

nekaj Ant. M. Slomšek-ovih izrekov o poduku in odgoji.

Nabral Tone Brezovnik.

Dalje.

37.

Otrok se mora navaditi čedne obnaše, ki ga vsem priporoča, in mu vse žive dni prijeten duh daja. Koliko verlih mladenčev ima obilo dragih lastnosti, glavo prebrisano, polno potrebnih vednosti, serce tudi pošteno; pa kaj pomaga ako neotesani ostanejo, dragemu kamenu podobni, ki v prahu brez svetlobe leži. Veče sreče toraj ni za nadepolnega mladenča, kakor če pride v hišo izobraženih, pa tudi poštenih ljudi, pri katerih njegove lepe lastnosti čedno svetlobo dobé, ki se v dejanju človeka sveti, in mu pravo prijetnost da.

38.

Učitelj brez vse vredne priprave po navadi pleve seje, in ne bo dobre pšenice žel. Dober učitelj vselej dobro premisli, kaj bode povedal; nabere rožic, koje bode sadil.

39.

Pravijo, da je velika umetnost otroke dobro in prav učiti. Jaz pa pravim, da pri otrocih ometena umetnost najmanj velja. Otroško nedolžno serce imeti, in otroke po Kristusovo ljubiti in za nje skrbeti — to velja! „Ako ne bote kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo!“

40.

Kdor serca mladih ljudi v svojih rokah ima, on lahko za boljšo prihodnost skerbi; njegove lepe nauke in čedna napravnica bodo še prihodnji rodovi pomnili.

41.

Kdor noče zaostati in v svoji vednosti se ne postarati, mora pridno tudi nove knjige čitati in skerbno čuti, kaj in kako se po svetu mladi rod uči, dobro pohvaliti, naj si je ravno v novi obliki, in ne po šegi starih le starino svojih nekdanjih dni čez vse povzdigovati. Neprenehoma raste med pšenico plevel, pa tudi med plevelom ni brez pšenice; napak toraj obrača, kdor s kostrevo tudi drago pšenico zato potepta, ker mu ni stara zadosti.

42.

Se preveč na bukve drugih zanašati in vse prehitro verjeti, ni dobro, in vse poskusiti je nevarno, kar drugi svetujejo in pohvalijo. Se pa preterdo svojega starega kopita deržati, je ravno tako abotno.

43.

So vozniki, kateri svojo ubogo živino, -- so učeni, ki šolsko mladino preženó, in ravno potem slabo vozijo. Tudi konj, ki se prehitro v breg zaleti, opeša; taka se rada učencu godi, ki bi rad vse ob enem znal.

44.

Sveta vera je luč, beseda slovenska prva pomoč izobraziti veliki slovanski národ. Sveta vera in pa beseda materna ste pravega napredovanja nogi in roki. Zaverzi vero, opusti besedo materno, in tvoje napredovanje bo hromo, kruljevo.

45.

Naš materni jezik se zasramuje in tepta, ne le od Nemcev, marveč od slepih Slovencev, ki ne vejo, kako krivico narodnosti činijo. Materni jezik je prvi božji dar, v katerem pregovorimo, in za njega nam ima biti pred vsemi drugimi jeziki mar, da ga častimo, likamo in po slovenski radi govorimo, prepevamo in se v njem veselimo.

Dalje sledi.

Dopisi.

Postojnski okraj. Tužnim srcem Vam javljam nemilo vest, da smo učitelji slovenski zgubili zopet jednega svojih odličnih sodrugov.

Dne 22. aprila umerl je v Gradišči na Goriškem tamošnji učitelj c. kr. kaznilnice, g. Ivan Piáno, komaj 49 let star. Rodil se je ranjki v Senožečah na Notranjskem, kjer je njegov oče učitelj bil in kjer je pričel sam težavno delovanje učiteljevanja.

Nadalje je služboval po raznih krajih goriškega Krasa (n. pr. v Ricmanjah, Št. Danijelu, v Komnu i. t. d.) ter pri Sv. Ivanu blizu Trstu, kjer je še zdaj v prav dobrem spominu ondotnega prebivalstva. Tu je uredoval tudi slovenski časopis „Primorec“, ki je izhajal v Trstu. Ker je pa umrl bil vse skozi blag, značajan mož, se ni sramoval m a t e r n e g a svojega jezika, marveč se je za-nj potegoval in — tudi dejansko kazal svoje rodoljubje, pa s tem se je zameril lahonski gospódi tržaškega magistrata ter prišel ob svojo službo.

A čez nekaj časa zopet v službo sprejet, služboval je selskim učiteljem zopet po Goriškem dotlé, da se mu je podelila služba učitelja na kaznilnici v Gradišči, kjer je deset let — za vsem je učiteljeval blizu 30 let — vestno in v občo zadovoljnost opravljal svoj posel ter povoljno do svoje smrti v krogu ljubljene mu družine — zapustil je vdovo ter osem otrok, ki pa so večinoma že preskrbljeni — živeli. Ranjki je bil vsestransko izobražen mož (bil je treh jezikov popolnoma zmožen), izvrsten učenik ter kaj več muzik;

zlasti je daleč okrog slul zavoljo izbornega svojega orgljanja. In ravno muzikalična izurjenost njegova mu je največ pripomogla v dosego dobre službe v Gradišči. Po vsem je bil umrlj poštenjak, iskren rodoljub ter plemenit značaj in zato tudi v obče priljubljen tako pri ljudstvu ko pri učiteljstvu. Torej blag mu spomin in lahka zemljica!

A. Gradišnik.

Novice in druge stvari.

(**Za letošnjo deželno razstavo v Gradci**) se sprejemajo oglasila še do konca t. m. Želeti bi bilo, naj bi se je učitelji na spodnjem Štajarskem v obilnem številu vdeležili, ter pokazali, da tudi tukaj šole napredujejo, kakor drugod. Po želji c. kr. deželnega š. sveta naj se razstavljajo načerti šolskim poslopjem, š. priprava in učila; dalje pa tudi dela učencev. Izmed učil se bodo v razstavo sprejemela le tista, ktera si učitelj sam naredi in se vjemajo z določbami učnih načertov, zadnje velja tudi od dekliških ročnih del, od risank in pisank.

(**Odlikovanje.**) Presv. cesar je podelil c. kr. dež. šolsk. nadzorniku v Terstu, g. Ant. Klodič-u, kot vitezu reda železne krone III. verste, viteško plemstvo z naslovom „Sabladoski“. Bil je odlikovanec nekdanj deželni š. nadzornik v Gradci.

Za zasluge v šolstvu sta dobila sreberna križeca s krono gg. J. Veingerl, nadučitelj v Cirkovicah in Ant. Hriberšek, uč. v Podgorji pri sl. Gradci.

(**V deržavnem zboru**) se je sprejela Vošnjakova resolucija, da se imajo v srednjih šolah po slovenskih krajih v slovenskem kot učnem jeziku podučevati, pa tudi nemsčine se morajo vsi učenci popolnoma naučiti.

(**Stoletnica oproščenja kmeta.**) S prihodnjim letom bode minilo sto let, kar je cesar Jožef II. odpravil zakove srednjega veka kmečkemu stanu. Hotel je blagi vladar videti tudi za oralom srečne in proste ljudi, ter je bil prvi, ki je storil znamenit korak, da bi pomagal svojim narodom do duševne zrelosti. Iz gole hvaležnosti nameravajo kmečka društva obhajati 1. novembra 1881 slovesno svečanost doma in na Dunaji, kamor naj bi se po dosedanem načertu eden kmet iz vsake avstrijske občine z zahvalnim pismom do cesarja odposlal. Doma pa menijo že na pred večer svečanost s streljanjem in kresi po gorah pričeti in 1. novembra 1881 imeti zahvalno službo božjo v vsaki cerkvi.

(**Iz Kerškega**) nam piše g. Lapajne, da se pri njem dobivajo pisanke in risanke sè slovenskimi napisi in zemljevidom kranjske in sosednih dežel.

(**Javno zahvalo**) gosp. J. Weiss-u v Celji, predstojniku podružnice štajarskega društva miloserčnosti do živali, za gnezdilne škatljice in table o postavah za miloserčnost do živali podarjene šoli v Nazarih pri Mozirji izreka

F. Norbert, učitelj.

(V **zboljšanje plače**) je dunajsko mesto dovolilo nadučiteljem ljudskih šol 200 gld. in ravnateljem meščanskih šol 100 gld. osebne doklade. V ta namen (zboljšanje plače) nameravajo dunajski učitelji prositi za dovoljenje, da smejo zopet podučevati v posebnih urah. (*Nachstunden.*)

(Za **učiteljsko skušnjo**) meseca aprila oglasilo se je v Ljubljani 23 izpraševancev, in sicer: 9 učiteljev in 9 učiteljic za ljudske šole, en učitelj in ena učiteljica za meščanske šole, ena učiteljica za francoščino, ena za telovadbo in petje in ena samo za slov. jezik. Med temi je 1 učitelj za meščanske šole odstopil in eden ni prišel. Spričala so dobili: 1 učitelj spričalo II. verste; 4 učitelji spričalo III. verste in 3 učitelji spričalo IV. verste; 2 učiteljici spričalo II. verste; 4 učiteljice spričalo III. verste in 4 učiteljice spričalo IV. verste; učiteljica, spraševanka, v francoskem jeziku ni zadostovala, a uni dve, iz slovenščine, iz petja in telovadbe ste izdelali. — Spraševanje je bilo od 19.—21. pismeno, od 21.—24. ustmeno. — Iz Štajarskega se je teh skušenj udeležila gdč. M. Orač iz Doberne, ter jih prestala.

(K **učiteljskim skušnjam**) se je minuli april v Kopru (Istrija) oglasilo 9 kandidatov: 4 učiteljice za ljudske, ena za meščanske šole; 3 kandidati za ljudske, 1 za meščanske šole. Izmed kandidatinj so 4 dobro izveršile izpit, izmed kandidatov je 1 padel. — Gospod Vekoslav Bunc, nadučitelj v Dolini je napravil nadaljevalni izpit iz nemščine kot učni jezik; učitelj iz Lokve g. Janko Leban je opravil izpit za slovenske in nemške ljudske šole.

(**Šolske knjige ubogim.**) Za l. 1881 se bode na Kranjskem za meščanske in ljudske šole iz c. kr. zaloge šolskih knjig na Dunaji razdelilo knjig, vrednih 1818 gld. 52 kr. Od tega pride na Postojno 190 gld. 30 kr.; na Kočevje 200 gld. 88 kr.; na Kerško 200 gld. 88 kr.; na Kranj 169 gld. 16 kr.; za mesto Ljubljana 84 gld. 85 kr.; za okolico Ljubljansko 190 gld. 31 kr.; za Litijo 116 gld. 30 kr.; na Logatec 137 gld. 45 kr.; na Radovljico 116 gld. 30 kr.; na Rudolfovo 158 gld. 59 kr.; za Kamnik 137 gld. 45 kr.; za Černomelj 116 fl. 31 kr. — Vloge do konca maja neposrednje ravnateljstvu c. k. zaloge šolskih knjig na Dunaji do konca maja t. l.

(**Kratkočasnica.**) Ptujec pripelje mali zverinjak v neki terg, postavi veliko bajto, jo prepreže z rjuhami, ter razstavi zapiravnice s zverinami. Vse dirja gledat šalive opice, ljutega tigra i. t. d.

Drugi dan poprašuje učitelj dva dečka, koja je v menažiriji vidil, kaj in koga sta tamo vidila?

Pervi molči. Pa ti Janezek povej, koga si vidil?

Janezek: „Vas, gospod učitelj, sem vidil.“

T. Dernjač.

Spremembe pri učiteljstvu.

Na Štajarskem. G. Josip Kotnik je imenovan definitivnim podučiteljem v Mozirje; g. Jak. Cvirn pride v Fram. Eliza Serajnik je imenovana

za učiteljico ženskih ročnih del za Stranice in Žreče. G. Franjo Jurkovič je postal nadučitelj v Šmarji, gdč. Matilda Verglez pride za uč. ročnih del v Velenje. — Na Kranjskem. G. France Spintre, poprej začasni, sedaj stalni šl. vodja v Kočevji. G. Jakob Gostiša, učitelj v Trebnem, stalno v Hinje. G. Bogomir Krenner, začasno v Voklem, v Škofjokoloko. G. Matej Kračman, učitelj na Žalni, odhaja v pokoj. G. J. Tomažević, pomožni učitelj v Besnici pri Kranji. — Na Goriškem. G. Anton Leban, učitelj v Sežani za nadučitelja in voditelja štirirazrednice v Komnu. Gdč. K. Stanič, učiteljica v Komnu prestavljena v Tomaj. G. K. Bogatec izšolan učiteljski kandidat za prov. učitelja v Divačo.

Vabilo.

13. maja bode imelo učiteljsko društvo za okraje Kozje — Sevnica — Brežice tretje letošnje zborovanje ob 10 uri predpoldne v šolskem poslopju na Vidmu. Dnevni red: 1. Sadjereja v ljudski šoli (g. Slemenšek). 2. Navod za vzgojo (g. Kunstič). 3. Predlogi. 4. Pevanje.

V Sevnici, dne 23. aprila 1880.

Odbor.

Ptujsko učiteljsko društvo napravi dne 13. maja izlet na Borlovski grad.

Vsi udje i šolski prijatelji se vabijo uljudno, da se udeleže izleta v obilem številu. Tisti, ki gremo peš, odrinemo zjutraj o 5. uri iz Ptuja.

Odbor.

Učiteljski službi

na enorazrednicah v **Polji** (Felddorf) in v **Zagorji** se razpisujete v def. ali začasno umeščenje. Šoli ste uredjeni v 4. plač. red ter imajo učitelji prosto stanovanje. Prosilci — slovenskega jezika zmožni — naj vložijo svoje prošnje s prilogami po predpisani poti pri krajnem šolskem svetu v **Polji** (pošta St. Peter bei Königsberg) oziroma pri krajn. š. svetu v **Zagorji** (pošta Peilenstein.)

Okrajno šolsko svetovalstvo v Kozjem, dne 1. maja 1880.

Josek.

Slžuba učiteljice ženskih ročnih del

združena za dve ljudski šoli **Loče** in **Žiče** z letno plačo 180 f. se razpisuje.

Prositeljice, slovenskega jezika zmožne, imajo vložiti prošnje v obroku štirih tednov pri krajnem šolskem svetu pri sv. Duhu v Ločah.

Okrajni šolski svet Konjiški 27. aprila 1880.

Predsednik:

Haas l. r.